

*Verkiezingsprogramma
gemeenteraadsverkiezingen
18 maart 2026*

Goed voor elkaar!

aandacht, opstaan, aanpakken

2026—2030

ChristenUnie
Harderwijk

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Gezonde toekomst voor onze jeugd.....	7
Gezinnen.....	8
Kansrijke omgeving.....	8
Jeugd, sociale media & mentale gezondheid.....	8
Vorming & onderwijs.....	8
Hoofdstuk 2. Zorg voor bij wie het niet vanzelf gaat.....	9
Eenzaamheid.....	10
Armoede.....	10
Schulden.....	10
Werk en participatie.....	10
Ouderen.....	10
Fysieke - en psychische gezondheid.....	11
Wonen en zorgen voor elkaar.....	11
Vrijwilligers en mantelzorgers.....	11
Iedereen telt mee en doet mee.....	11
Hoofdstuk 3. Een (t)huis voor iedereen.....	12
Doorbouwen aan jouw huis.....	13
Betaalbaar wonen.....	13
Leefbare wijken.....	13
Ruimte van ons allemaal.....	13
Arbeidsmigranten.....	13
Vluchtelingen en statushouders.....	14
Hoofdstuk 4. Genieten, inspireren en bewegen.....	15
Kunst en cultuur.....	16
Monumenten en (kerkelijk) erfgoed.....	16
Musea.....	16
Sport en bewegen.....	16
Hoofdstuk 5. Duurzaam ondernemen in een economie van genoeg.....	17
De basis op orde.....	17
Sociale werkgelegenheid.....	18
Duurzame economie.....	18
Recreatie en toerisme.....	18
Levendige binnensteden en vitale winkelcentra.....	18
Hoofdstuk 6. Harderwijk goed doorgeven.....	19
Schone energie van ons.....	20
Duurzame huizen.....	20
Kansen voor de natuur.....	20
Omgaan met extreem weer.....	20
Van afval naar grondstof.....	20
Hoofdstuk 7. Bereikbaar (in) Harderwijk.....	21
Verkeersveiligheid.....	22
Voetgangers stappen.....	22
Fietzers trappen.....	22
Openbaar vervoer.....	22
Auto en vrachtverkeer.....	22
Parkeren.....	23

Hoofdstuk 8. Een veilig en gastvrij Harderwijk	24
Fysieke en sociale veiligheid	24
Drank- en drugsgebruik en gokken	25
Prostitutie en mensenhandel.....	25
Ondermijning.....	25
Hoofdstuk 9. Een betrouwbare overheid	26
Een overheid die te vertrouwen is.....	27
Inwoners- én overheidsparticipatie	27
Discriminatie en racisme	27
Communicatie	27
Media.....	27
Hoofdstuk 10. Financiën op orde	28
Financieel beleid.....	28
Bezuinigingen	28
Lokale belastingen	28

Beste inwoners van Harderwijk en Hierden,

We zijn trots op Harderwijk en Hierden. Een prachtige plek aan water en bos, met een grote betrokkenheid van inwoners, een gemeente die bruist van historie en evenementen.

De afgelopen jaren heeft de ChristenUnie in de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders gebouwd aan de toekomst van de stad. Daarin hebben wij veel kunnen bereiken. Een paar voorbeelden:

- Bij de bezuinigingen hebben we kwetsbare mensen en belangrijke voorzieningen ontzien;
- Harderwijk heeft 1350 nieuwe woningen gebouwd
- Energiecoöperatie Endura kan mensen met energiearmoede blijven helpen
- Nieuwe openbare toiletten op de Wijde Wellen en in het Havengebouw

De ChristenUnie durft moeilijke keuzes te maken. Want als wij Harderwijk en Hierden door willen geven aan volgende generaties, moeten wij nu investeren in zorg, duurzaamheid en een gezond financieel perspectief. De gemeente krijgt de komende jaren minder geld en dat gaat iedereen merken. Daar zijn wij eerlijk over. Wij beloven geen gratis geld.

Ook in de nieuwe periode blijft de ChristenUnie zich inzetten als betrouwbare en herkenbare partij voor de inwoners van Harderwijk en Hierden. Wij worden hierin gedreven door de liefde van God voor deze wereld, Zijn schepping. Vanuit die drive staan wij op voor mens, samenleving en natuur. Onze keuzes maken wij op basis van de overtuiging dat God de wereld goed heeft geschapen en zijn richtlijnen goed zijn voor iedereen.

Daarin moeten wij als raadsleden zelf steeds keuzes maken in de vele onderwerpen die spelen in onze gemeente. In dit verkiezingsprogramma laten wij de plannen zien die wij voor Harderwijk en Hierden hebben. Ik geef u hier vast drie van onze speerpunten voor de komende jaren.

↪ **Aandacht voor wie dat nodig heeft**

We zetten ons in voor een gemeente waar ondersteuning dichtbij en persoonlijk blijft. Wij doen dit samen met de vele maatschappelijk organisaties, vrijwilligers en inwoners.

↪ **Een thuis voor iedereen**

We bouwen betaalbare huur- en koopwoningen waar behoefte aan is. Wij stimuleren doorstroming op de huizenmarkt en bouwen duurzaam.

↪ **Een veilige en gastvrije stad.**

Of je hier geboren bent of vanuit oorlog hierheen gevlucht, of je nog op school zit, ondernemer bent of de balans zoekt tussen zorg, gezin en werk: voor jou is ruimte om veilig te wonen, te sporten, te werken en ondernemen.

Op 18 maart 2026 bepaalt uw stem de toekomst van Harderwijk. De ChristenUnie hoopt op uw stem om samen met u op te staan voor een betrokken, veilig en duurzaam Harderwijk en Hierden.

Annerieke Kisjes – van Halteren

Lijsttrekker

ChristenUnie Harderwijk

Goed voor elkaar!

aandacht, opstaan, aanpakken

Voor de ChristenUnie staat niet de overheid, niet de markt, maar de **samenleving** centraal. Verenigingen, buurten, maatschappelijke organisaties en geloofsge-meenschappen zijn onze stad en ons dorp.

De ChristenUnie wil zich de komende vier jaar sterk maken voor een gemeente waar **Harderwijkers** en **Hierdenaren** zich gezien en gehoord voelen. Een gemeente waar we luisteren naar en praten met elkaar. Die niet gaat voor wat makkelijk of populair is, maar voor wat juist is. En die de oren niet laat hangen naar de hardste roepers, maar juist luistert naar de mensen die zich vaak stilhouden. Wij willen dat het bestuur rechtvaardig is, luistert en verbindt. Een sociale samenleving waarin goed samenleven centraal staat.

Samen bouwen wij aan een samenleving waar wij **aandacht** geven aan mensen en **opstaan** voor elkaar. En als er zaken beter kunnen, dan gaan wij die **aanpakken**.

Zodat zoveel mogelijk Harderwijkers en Hierdenaren straks kunnen zeggen:

“Dat hebben we goed voor elkaar!”

Wat hebben wij bereikt in deze periode?

Zo maar een greep uit de verschillende onderwerpen waarop we in de huidige raadsperiode 2022-2026 initiatief namen of het verschil konden maken:

- 758 deelnemers aan de eerste Stralend leven - Ontmoetingsmarkt voor 65-plussers.
- Molen De Hoop behouden door garantstelling van de gemeente.
- Openbaar vervoer dat beter aansluit bij behoeften van inwoners.
- Het Servicepunt Mantelzorg is versterkt en mantelzorg staat op de kaart.
- Aandacht voor bereikbare en inclusieve speeltuinen
- Deelmobiliteit wordt voor iedereen beschikbaar, bereikbaar, betaalbaar, bruikbaar, bekend, betrouwbaar en begrijpelijk.
- Bij de bezuinigingen hebben we kwetsbare mensen en belangrijke voorzieningen ontzien
- 1350 nieuwe woningen gebouwd
- Energiecoöperatie Endura kan mensen blijven helpen bij het aanpakken van energiegearmoede
- Nieuwe openbare toiletten op de Wijde Wellen en in het Havengebouw.
- De omgevingsvisie 2040 (hét document dat de inrichting van de gemeente bepaald) is vastgesteld.
- Er is een plan en geld voor goede huisvesting van onze scholen.

Onze visie voor Harderwijk en Hierden

Aandacht voor wie dat nodig heeft

Iedereen verdient aandacht en steun, jong en oud. We bestrijden eenzaamheid, investeren in preventie en zorgen dat hulp dichtbij is. Formele en informele zorg werken samen, zodat niemand alleen staat.

- Wij investeren in preventie en het concept Positieve Gezondheid: focus op wat wél kan.
- We ondersteunen ontmoetingsinitiatieven in buurthuizen, kerken en verenigingen om eenzaamheid tegen te gaan.
- We zorgen voor toegankelijke ondersteuning voor kwetsbare inwoners.
- We verminderen de regeldruk voor vrijwilligers en zorgorganisaties, zodat er meer tijd is voor menselijk contact.

Een thuis voor iedereen

Iedereen heeft recht op een betaalbare woning in een groene, leefbare buurt. We bouwen woningen voor starters, gezinnen en ouderen, en stimuleren woonvormen waar mensen elkaar ontmoeten. Wijken krijgen ruimte voor groen, spelen en samenleven.

- We bouwen betaalbare woningen voor starters, gezinnen en ouderen in groene, leefbare wijken.
- We stimuleren nieuwe woonvormen zoals hofjes, kangoeroewoningen en gedeelde ruimtes.
- We voeren een actief grondbeleid om woningbouw te versnellen en betaalbaar te houden.
- We stimuleren levensloopbestendig wonen, zodat mensen langer zelfstandig kunnen wonen in een zorgzame leefomgeving.

Een veilige en gastvrije stad

Harderwijk moet veilig en gastvrij zijn. We pakken overlast en criminaliteit aan, zorgen voor sociale veiligheid en bieden opvang voor wie in nood is. Iedereen krijgt kansen om mee te doen, ongeacht achtergrond.

- We pakken overlast en criminaliteit aan met gerichte samenwerking tussen gemeente, politie en welzijnsorganisaties.
- We voeren zichtbaar en actief beleid tegen drank-, drugsgebruik en gokverslaving, inclusief preventie op scholen.
- We zorgen voor passende opvang van vluchtelingen en goede begeleiding naar integratie.
- We stimuleren sociale veiligheid in wijken door verlichting, ontmoetingsplekken en buurtinitiatieven.

Hoofdstuk 1.

Gezonde toekomst voor onze jeugd

Ieder kind verdient een hoopvolle toekomst. Wij staan op voor een stevige basis en een gezonde leefomgeving voor onze kinderen en jongeren.
De gemeente is een veilige basis voor onze meest kwetsbare inwoners.

Aandacht

Gezinnen zijn een belangrijke plek waar jongeren liefdevol en veilig moeten kunnen opgroeien. Een veilige jeugd maakt kinderen en jongeren weerbaar. Dit benadrukt het belang van bewuste aandacht voor relaties en voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. De druk op ouders neemt toe en de mentale belasting bij jongeren wordt groter.

Onze **jongeren** hebben hoop nodig. Mentale gezondheid van jongeren en weerbaarheid van jongeren staat onder druk, waardoor zijn kwetsbaarder zijn voor psychisch problemen en middelen gebruik.

Opstaan

Wij willen dat kinderen en jongeren een hoopvolle toekomst hebben. Daarom steunen we gezinnen, bestrijden kinderarmoede en zorgen voor goed onderwijs. Ieder kind verdient een veilige omgeving en ruimte om talenten te ontwikkelen. Voor veilig opgroeien zijn gezondheid, een liefdevolle omgeving, voldoende inkomen en een woning in een leefbare buurt essentieel. Dit vraagt om verbinding tussen het sociale en fysieke domein. We kiezen voor preventie, samenwerking met scholen en verenigingen, en investeren in gezonde leefomgevingen.

Onderwijs is meer dan kennis; het vormt een sociale basis waarin kinderen opgroeien en talenten ontwikkelen. Daarom moeten voorzieningen toegankelijk zijn en aansluiten bij hun leefomgeving. Goed onderwijs bereidt kinderen voor op een rol in de samenleving. Dat is een verantwoordelijkheid van leerkrachten, maar ook van de hele samenleving.

In samenwerking met en tussen scholen en jeugdzorg willen we werken aan preventie en herstel van mentale gezondheid.

Het denken vanuit problemen en het zoeken naar diagnoses helpt jongeren niet of nauwelijks, toch is dat vaak de route waarvoor gekozen wordt. De ChristenUnie kiest een andere weg en gaat hierbij zoveel mogelijk voor oplossingen in het normale leven. Samen met de scholen, de bibliotheek en het jongerenwerk willen we het gesprek hierover ondersteunen.

Verslavende middelen bedreigen jongeren. De aanpak Opgroeien in een Kansrijke omgeving (OKO) voorkomt gebruik van alcohol, drugs en tabak door een gezonde leefomgeving te creëren. De ChristenUnie wil hierin blijven investeren.

De gemeente moet jeugdhulp toegankelijk houden ondanks krimpende budgetten en oplopende wachtlijsten. Jeugdhulp moet toegankelijk blijven en gericht zijn op het kind in zijn context, met samenwerkende professionals en aandacht voor de meest kwetsbaren.

De ChristenUnie investeert in gezinnen en gemeenschappen, stimuleert zelf- en samenzorg en zorgt dat kwetsbare kinderen hulp krijgen van goed samenwerkende professionals.

De ChristenUnie volgt de uitvoering van de Nota Sociaal Domein ([Samen doen wat nodig is](#)) met aandacht, evenals de pilot in Stadsdennen en Wittenhagen die gericht is op het versterken van samenredzaamheid.

Aanpakken

De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente die problemen aanpakt. Daarom zijn de zaken die wij willen, geformuleerd als een opdracht aan het gemeentebestuur.

Gezinnen

- Werk samen met scholen en verenigingen om deelname aan sport, muziek en cultuur mogelijk te maken, ongeacht inkomen.
- Breid gezins- en opvoedondersteuning via CJG, GGD, kerken en andere geloofsgemeenschappen uit.
- Blijf werken met maatwerkondersteuning aan gezinnen om uithuisplaatsing te voorkomen.
- Bezuinig niet op de meest specialistische vormen van jeugdhulp.
- Voorkom complexe (v)chtscheidingen door laagdrempelige relatietherapie en ondersteuning bij relatieproblemen aan te bieden.
- Investeer in jongerenwerkers, sportcoaches en vrijwilligers om jongeren dichtbij te ondersteunen.

Kansrijke omgeving

- Blijf werken aan preventie met het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving
- Zorg voor goede opvang van kinderen die niet thuis kunnen wonen door actief pleegzorg onder aandacht te brengen bij inwoners.
- Versterk de verbinding tussen onderwijs en zorg zodat kinderen zich veilig en goed kunnen ontwikkelen op school.

Jeugd, sociale media & mentale gezondheid

- Voer preventieprogramma's uit tegen schermverslaving en prestatiedruk, in samenwerking met scholen, bibliotheken en jongerenwerk.
- Creëer ontmoetingsplekken voor jongeren waar zij contact kunnen maken met leeftijdsgenoten.

Vorming & onderwijs

- Zet in op vermindering van de uitval in het MBO door een betere aansluiting van opleidingen op de regionale arbeidsmarkt en actief als gemeente stages aan te bieden aan studenten.
- Stimuleer initiatieven voor de maatschappelijke diensttijd van jongeren.
- Positioneer Harderwijk als dé mbo-gemeente in de regio.
- Gebruik de bibliotheek als ontmoetingsplek om inwoners die minder digitaal vaardig of laaggeletterd zijn te ondersteunen.
- Zorg voor goed onderwijs voor nieuwkomers en verbindt hen actief aan de buurt, scholen en ondernemers.
- Voer het IHP (integraal huisvestingsplan) 2025 voortvarend uit en realiseer toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen.

Hoofdstuk 2.

Zorg voor bij wie het niet vanzelf gaat

Wij geloven in een samenleving waarin iedereen mee kan doen en van betekenis is. Daarom zetten wij in op gelijke kansen, sterke gemeenschappen en toegankelijke zorg dichtbij, met speciale aandacht voor de meest kwetsbaren.

Aandacht

Bijna de helft van de **volwassenen** voelt zich eenzaam (46% in 2024). Het komt vaker voor bij **jongeren** en **ouderen**, maar ook bij **mensen met een lager inkomen** en een **lager opleidingsniveau**. Eenzaamheid kan leiden tot psychische klachten en gezondheidsrisico's.

Armoede zorgt in **gezinnen** voor veel onzichtbare problemen. Als alle aandacht van **ouders** uitgaat naar of er de volgende maaltijd wel iets te eten is, lijden **kinderen** daar onder.

In deze tijd kampen veel **mensen met een psychische aandoening**. “Openheid en aandacht is belangrijk”, zegt een ervaringsdeskundige, “want we zien psychische ziektes misschien niet, maar ze mogen wel gezien worden.”

Opstaan

Wij geloven dat mensen zijn geschapen om in relatie met hun Schepper en met elkaar te leven. Iedereen kent uitdagingen; een luisterend oor of een helpende hand kan veel betekenen. Daarom zetten wij ons in voor een zorgzaam Harderwijk en Hierden, waar mensen elkaar kennen en betrokken zijn. De gemeente faciliteert ontmoetingen en ondersteunt bewonersinitiatieven.

Wat telt echt? Duurzame relaties, vriendschappen en een veilige plek in buurt, vereniging, kerk of werk. Voor veel mensen is dit niet vanzelfsprekend.

De ChristenUnie streeft naar een samenleving waar iedereen mee kan doen. Werk is daarbij belangrijk. Daarom zetten we in op een inclusieve arbeidsmarkt, eerlijke lonen en goede begeleiding voor wie (opnieuw) wil werken. Ook vrijwilligerswerk en dagbesteding geven mensen zin en verbinding. We ondersteunen inwoners die zich inzetten.

Armoede en schulden hebben grote impact. Wij kiezen voor een eerlijk en eenvoudig armoedebeleid: makkelijk vindbaar en snel hulp. Werken moet altijd meer opleveren dan een uitkering, maar niemand mag in armoede leven.

Schulden mogen geen levenslange gevangenis zijn. We bieden snelle, toegankelijke schuldhulp, sociale incasso en betere bescherming tegen nieuwe schulden.

Zorg is een samenspel van professionele hulp en informele inzet zoals burenhulp, vrijwilligerswerk en mantelzorg. Informele zorg kan niet alles vervangen. Goede samenwerking tussen zorg, gemeente en mantelzorg is cruciaal. Vrijwilligers en lokale voorzieningen verdienen voldoende steun en minder regels, zodat er meer tijd is voor menselijk contact.

Zorg en ondersteuning moeten weer verankeren in de samenleving, zodat we de zorg weer samen gaan dragen en iedereen gezien wordt

Aanpakken

De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente die problemen aanpakt. Daarom zijn de zaken die wij willen, geformuleerd als een opdracht aan het gemeentebestuur.

Eenzaamheid

- Ondersteun ontmoetingsinitiatieven in MFC's, buurthuizen, kerken en andere geloofsgemeenschappen.
- Stimuleer samenwerking tussen initiatieven om een dekkend netwerk tegen eenzaamheid te creëren.
- Blijf het Suïcide Preventie Centrum (SPC) steunen en werk samen om bekendheid te vergroten.

Armoede

- Gebruik het netwerk van diaconieën van kerken en andere geloofsgemeenschappen bij armoedebestrijding.
- Zorg dat informatie over ondersteuning beschikbaar is voor alle inwoners, met extra aandacht voor mensen die minder taal- of digitaal vaardig zijn.
- Verbeter gebruik en uitvoering van bijzondere bijstand en gemeentelijke regelingen via proactieve informatievoorziening.
- Bied lokaal maatwerk voor inwoners met hoge energierekeningen en huurachterstanden om hen financieel zelfstandig te maken.

Schulden

- Werk actief samen met woningcorporaties, energiemaatschappijen en zorgverzekeraars om betalingsachterstanden vroegtijdig te signaleren en hulp aan te bieden.
- Ontmoedig Buy Now Pay Later -diensten door weren van reclame-uitingen en door een campagne die inwoners bewust maakt van de risico's.
- Bied financiële educatie en hulp aan jongeren, onder meer via budgetcoaching.
- Verkort wachttijden voor schuldhulp en bied snelle, laagdrempelige trajecten om inwoners direct te helpen, bijvoorbeeld via Schuldhulpmaatje.
- Pas bij het innen van gemeentelijke belastingen en heffingen een rechtvaardig kwijtscheldings- en incassobeleid toe om problematische schulden te voorkomen.

Werk en participatie

- Zorg dat iedereen naar vermogen mee kan doen; faciliteer vrijwilligerswerk en arbeidsmatige dagbesteding.
- Maak extra stage- en leerwerkplekken beschikbaar binnen de gemeente en bij gesubsidieerde organisaties.
- Bied laagdrempelige trajecten aan voor werkzoekenden om ervaring op te doen en vaardigheden te ontwikkelen, in samenwerking met de Inclusief Groep en Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek
- Pas maatwerk toe bij re-integratietrajecten.

Ouderen

- Stimuleer levensloopbestendig wonen zodat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.
- Investeer in een meldpunt voor ouderen mishandeling en vergroot bekendheid hiervan.
- Ondersteun praktische zelfredzaamheid, inclusief digitale vaardigheden voor ouderen.

- Versterk de verbinding tussen generaties door ouderen actief te betrekken in de samenleving.

Fysieke - en psychische gezondheid

- Voer het concept Positieve Gezondheid door op alle beleidsterreinen.
- Stimuleer gezonde voeding en beweging via JOGG en beweegcoaches en mogelijkheden om buiten actief te zijn.
- Streef ernaar dat mensen die zorg nodig hebben, kunnen kiezen voor een zorgverlener die past bij hun geloof, cultuur of levensovertuiging.
- Maak afspraken met GGZ om mensen met verward gedrag te ondersteunen en overlast voor de buurt te voorkomen.
- Realiseer de geplande maatwerkwoningen zonder verdere vertraging.

Wonen en zorgen voor elkaar

- Stimuleer bewonersinitiatieven en maatschappelijke organisaties voor vernieuwende woonvormen.
- Zorg dat niemand op straat hoeft te slapen door *Housing First* uit te voeren.
- Betrek maatschappelijke partners bij de uitvoering van de woonzorgvisie.

Vrijwilligers en mantelzorgers

- Nodig nieuwe inwoners en jongeren die 18 worden actief uit voor kennismaking met het brede aanbod van vrijwilligerswerk en positioneer *Harderwijk voor Elkaar*.
- Ontwikkel een breed aanbod voor mantelzorgondersteuning, inclusief respijtovereenkomsten en informeer mantelzorgers hier actief over.
- Ontwikkel een visie op informele zorg en stimuleer zorg door gemeenschappen en netwerken.
- Coördineer informele zorg effectief, zorg voor duidelijke regie en voldoende financiële middelen.
- Maak de aanvraag voor zorg en ondersteuning eenvoudig en toegankelijk ook voor mensen die niet digitaal vaardig zijn.

Iedereen telt mee en doet mee

- Zoek actief mogelijkheden om kinderen, jongeren en volwassenen met een beperking te laten sporten en bewegen en werk hierin samen met GA! Harderwijk.
- Richt openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen inclusief in, zodat mensen met een beperking zich thuis voelen en zelfstandig kunnen bewegen.
- Zorg voor voldoende openbare toiletten, die ook toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.
- Maak inclusieve speeltuinen speerpunt in het nieuwe speeltuinbeleid.

Hoofdstuk 3.

Een (t)huis voor iedereen

Iedereen verdient een plek die voelt als thuis: veilig, geborgen en verbonden met de buurt. Wij willen betaalbare woningen in leefbare, groene wijken en woonvormen die zorg en ontmoeting mogelijk maken.

Aandacht

Jongeren zijn de toekomst van onze gemeente, maar hebben het lastig op de woningmarkt. Wij horen hun verhalen over het uitstellen van een zelfstandig leven.

Woningzoekenden vertellen allemaal hetzelfde verhaal: “*wij kunnen de woning die goed past niet snel genoeg vinden*”. Wachtlijsten zijn te lang, passende woningen vaak te duur en het aanbod is te klein.

Mensen met een kleine portemonnee willen een huis dat geen geldzorgen brengt, maar juist betaalbaar en energiezuinig is. Zij hebben minder kansen op de huidige woningmarkt. Zij zijn vaak aangewezen op sociale huurwoningen of betaalbare koopwoningen. Voor een rechtvaardige volkshuisvesting moet het aantal betaalbare woningen omhoog en de bouw versneld worden.

Bijna alle **ouder wordende inwoners** krijgen vroeg of laat te maken met veranderende behoeften rond de combinatie van wonen en zorg. Wij horen dat mensen best willen doorstromen naar een woning of woonvorm die beter past bij hun levensfase, maar dat het aanbod beperkt is en praktische zaken niet opgelost worden.

Arbeidsmigranten lopen grote risico's op uitbuiting. Ook zij verdienen toegang tot goede voorzieningen. Het mag niet zo zijn dat verlies van je baan het begin van dakloosheid betekent.

Opstaan

Iedereen heeft een plek nodig waar je veilig bent en gezien wordt, waar je tot rust kunt komen. Dan gaat het om meer dan alleen een dak boven je hoofd, dan gaat het om geborgenheid. Dat begint wel met een woonplek. Wij willen ons in de gemeente Harderwijk inzetten voor de bouw van betaalbare koop en huurwoningen, voor starters en anderen met een kleine portemonnee en mensen met een zorgbehoefte. Wij geven extra aandacht aan zorg-, maatwerk-, kangoeroewoningen en begeleid wonen.

Harderwijk en Hierden zijn gastvrije gemeenschappen. Wij geloven dat iedereen die hier woont of tijdelijk verblijft, de kans moet krijgen om mee te doen en zich veilig te voelen. Oekraïners, arbeidsmigranten, vluchtelingen en statushouders leveren een waardevolle bijdrage aan onze samenleving, maar hebben ook extra ondersteuning nodig. Daarom zetten wij in op goede huisvesting, taalonderwijs en begeleiding naar werk en integratie. We zorgen voor duidelijke informatie, laagdrempelige hulp en samenwerking met maatschappelijke organisaties. Tegelijk verwachten we inzet van nieuwkomers om actief deel te nemen aan onze samenleving. Overlast proberen we te voorkomen of pakken we samen met de buurt aan. Zo bouwen we samen aan een stad waar respect, veiligheid en kansen voor iedereen centraal staan.

Aanpakken

Doorbouwen aan jouw huis

- Bouw 2.600 woningen tot 2030 in Waterfront, Harderweide, Nieuw-Weiburg, Kranenburg-Noord en breid het woonaanbod in Hierden uit.
- Onderzoek woningbouwkanen in het Eendengebied.
- Pas hoogbouw zorgvuldig in volgens de hoogbouwvisie. Nieuw Weiburg biedt kansen voor hoogbouw.
- Maak woningsplitsing mogelijk onder voorwaarden, maar bewaak leefbaarheid in buurten.
- Creëer gevarieerde wijken en buurten door ruimte te geven aan wooncoöperaties en collectief particulier opdrachtgeverschap.
- Creeer nieuwe duurzame woonwagendstandplaatsen, met een goede mix van huur- en koop-standplaatsen. Betrek omwonenden van de locatie tijdig met de ontwikkeling en werk samen aan draagvlak voor aantal en spreiding.
- Maak afspraken over levensloopbestendige woningen met ontwikkelaars en wooncoöperaties en stuur via grondposities.

Betaalbaar wonen

- Realiseer woningen in alle prijsklassen: 30% sociale huur, 10% middenhuur, 30% betaalbare koop en 20% dure woningen. Zo valt minimaal twee derde van de nieuwbouw in het betaalbare segment.
- Houd woningcorporaties de preferente partner bij de bouw van sociale huurwoningen, zodat deze duurzaam beschikbaar blijven voor volkshuisvesting.
- Maak maximaal gebruik van de wettelijke mogelijkheid om 50% van de sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen met voorrang toe te wijzen aan mensen met een maatschappelijke of economische binding.
- Zet instrumenten als zelfbewoningsplicht en anti-speculatiebeding in.

Leefbare wijken

- Zet de 3-30-300-regel in. Zorg dat elke woning zicht heeft op drie bomen, 30% van de wijk schaduw biedt en elk huis binnen 300 meter van een park ligt.
- Maak ruimte voor welzijnsvoorzieningen bij nieuwbouw.
- Laat voorzieningen meegroeien met de stad en zorgen dat inwoners sport, zorg, winkels en verenigingen zo veel mogelijk lopend of fietsend kunnen bereiken.
- Behoud het karakter van Hierden en investeer in een nieuw dorpshart.

Ruimte van ons allemaal

- Stimuleer buurtinitiatieven om openbare ruimte te adopteren en mooier te maken.
- Vervang steen door groen bij herinrichting van de openbare ruimte en gebruik circulair geproduceerd straatmeubilair.
- Richt openbare ruimte toegankelijk in en plaats voldoende bankjes.
- Maak het stookadvies van het RIVM leidend voor houtstook.

Arbeidsmigranten

- Zorg voor goede huisvesting voor arbeidsmigranten en creëer een leefbaar en veilig woonklimaat.
- Grijp in bij situaties van uitbuiting, spreek werkgevers aan op hun verantwoordelijkheden.

Vluchtelingen en statushouders

- Neem verantwoordelijkheid bij opvang van vluchtelingen; draag bij aan eerlijke landelijke spreiding, stem af met andere gemeenten en zorg voor veilige, menswaardige opvang.
- Richt de gekozen locatie Sytel 2 en de omgeving van het nieuwe AZC in samenspraak met omwonenden in om draagvlak te krijgen en te behouden. Maak sociale veiligheid hierin een speerpunt.
- Werk samen met COA en lokale organisaties zoals het platform Welkom vluchtelingen Harderwijk, VluchtelingenWerk Harderwijk en Stichting Gave om vluchteling zinvolle invulling van tijd te geven.
- Help statushouders bij het vinden van geschikte woonruimte; investeer in taal, werkervaring, vrijwilligerswerk en ontmoetingsplekken. Betrek hier ook lokale vrijwilligersnetwerken bij.
- Behoud de subsidie aan Vluchtelingenwerk Harderwijk voor de begeleiding en inburgering van statushouders

Hoofdstuk 4.

Genieten, inspireren en bewegen

In een leefbare gemeente verbinden kunst, cultuur en erfgoed jong en oud waardoor het leven kleurrijker wordt. Creativiteit, ontmoeting en sport geven Harderwijk en Hierden kleur en betekenis, nu en in de toekomst.

Aandacht

Kunst en cultuur zijn voor en van **iedereen**. Het is belangrijk dat het aanbod toegankelijk is. Alle **generaties** moeten kunnen genieten van kunst en cultuur. Door amateurkunsten te beoefenen, ontdekken en ontwikkelen zij hun creatieve talenten.

Rond de beoefening van kunst, cultuur en sport ontstaan gemeenschappen: verenigingen en stichtingen. De ChristenUnie ondersteunt **verenigingen**, als klassiek voorbeeld van hoe de samenleving zichzelf organiseert.

Kerken bieden **bezoekers** een plek voor erediensten en bezinning. Ook andere religieuze gebouwen hebben die functie. Het zijn meer dan gebouwen, maar plekken van ontmoeting en belangrijke levensmomenten. Ook vertellen ze historie in hun stenen.

Musea en historische gebouwen geven **inwoners en toeristen** momenten van ontspanning, educatie en plezier. Ze bepalen het aanzicht van onze stad.

Het genieten of beoefenen van sport, kunst en cultuur moet voor iedereen mogelijk zijn. Te vaak horen wij van **mensen met een beperking** dat toegankelijkheid en inclusie voor hen niet op orde zijn

Opstaan

De ChristenUnie staat op voor een leefbare gemeente. Het culturele aanbod is van groot belang voor deze leefbaarheid en reden voor mensen om ergens te willen wonen. Wij staan daarom voor een levendig verenigingsleven waarin mensen hun creativiteit, aan ons gegeven als mens, als beeld van onze creatieve Schepper, tot uitdrukking kunnen geven. Muziek, creatieve vormgeving, dans en toneel verrijken het leven en de samenleving met hun creativiteit en zingeving.

Erfgoed en monumenten zijn beeldbepalende elementen in onze gemeente en het is belangrijk om deze goed te beheren en te onderhouden en wij kijken daarbij ook naar nieuwe invullingen van oude gebouwen.

Kerken zijn als religieus erfgoed beeldbepalend en voor veel mensen dierbaar. Als kerken hun functie verliezen, willen wij zoeken naar kansen voor een waardige alternatieve bestemming.

Sport verbindt, houdt gezond en geeft plezier. Daarom willen wij dat iedereen kan meedoen zonder fysieke of financiële belemmeringen. We investeren in toegankelijke sportfaciliteiten, gezonde sportclubs en routes die uitnodigen tot bewegen, zodat Harderwijk actief en vitaal blijft.

Aanpakken

De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente die problemen aanpakt. Daarom zijn de zaken die wij willen, geformuleerd als een opdracht aan het gemeentebestuur.

Kunst en cultuur

- Zorg voor cultuureducatie dichtbij en betaalbaar voor alle kinderen.
- Versterk de samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen.
- Investeer niet in extra binnenpodia maar gebruik de stad als podium.
- Werk actief samen met de vele stichtingen en verenigingen en werk mee aan initiatieven die het aanbod verrijken.

Monumenten en (kerkelijk) erfgoed

- Behoud de Oude Synagoge als monument dat herinnert aan het Joodse verleden van Harderwijk en als plek om stil te staan en te verbinden.
- Werk samen met Stichting Joods Erfgoed Harderwijk om een passende plek te realiseren voor de expositie over het vroegere Joodse leven en Joodse religieuze voorwerpen.
- Onderzoek de mogelijkheid van een gevelfonds om historische gevels en binnensteden hun elan terug te geven en ondernemers en verhuurders te helpen gevels op straatniveau op te knappen.
- Bewaar en bescherm objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de lokale en regionale geschiedenis zorgvuldig.

Musea

- Gebruik onze musea om de historie van Harderwijk levend te houden.
- Verken samen met musea kansen om mensen te (re)activeren via vrijwilligerswerk.

Sport en bewegen

- Ondersteun sportverenigingen en versterk hun rol in het samenbrengen van mensen.
- Ontwikkel de sportclusters Hierden, Strokel, Parkweg en Slingerbos door tot 'open club' met allerlei activiteiten rond sport en beweging, maar ook op het gebied van welzijn, gezonde leefstijl en onderwijs.
- Stimuleer gezonde sportkantines.
- Maak sport toegankelijk voor iedereen en neem fysieke drempels weg.
- Plan openbare beweegplekken en -routes in nieuwe wijken en bied naast kinderspeeltoestellen ook openbare fitnessapparaten.
- Onderzoek de mogelijkheden tot versterking van het watersportcluster.
- Ondersteun GA! Harderwijk in hun activiteiten op scholen en in de samenleving.
- Behoud het schoolzwemmen voor de groepen 5 en 6 van de basisschool.
- Houd het zwembad betaalbaar door toegankelijke prijzen voor zwemkaartjes.

Hoofdstuk 5.

Duurzaam ondernemen in een economie van genoeg

Lokale, eerlijke, sociale en duurzame bedrijvigheid krijgt ruimte, zodat talent en ondernemerschap bijdragen aan brede welvaart, waarbij welzijn, zorg voor elkaar en respect voor de schepping centraal staan.

Aandacht

Ondernemers ervaren knelpunten in de overgang naar een duurzame economie. Soms zijn die financieel, maar ook het volle stroomnet, regelgeving of een geschikte locatie kan aan de orde zijn.

In gemeentelijk jargon worden ze **mensen met afstand tot de arbeidsmarkt** genoemd, over wie hebben wij het eigenlijk? Voor een werkende **jonge moeder** werd thuisblijven de enige optie, toen haar oudste **zoon** extra zorg nodig had. “*Het voelde als stilstand.*” Gelukkig vond ze een baan die veel voldoening geeft.

Tien jaar hard werken als plukker van fruit, tot de werkdruk en fysieke belasting te veel werden. “*Door duizeligheid belandde ik in de ziektewet. Dat was voor niemand fijn. Ik wilde zó graag ander werk dat beter bij mij paste.*”, aldus een **arbeidsmigrant**. “*Ik heb heel veel sollicitatiebrieven verstuurd, maar werd niet uitgenodigd. Tot ik op de website van een bedrijf las dat zij ook mensen die meer moeite hebben om aan een baan te komen aannemen.*”

Onze **inwoners** verwachten aantrekkelijke, groene winkelgebieden met aandacht voor leefbaarheid en sociale veiligheid.

Toeristen willen een aantrekkelijke stad die het bezoeken waardevol maakt en dus veel te bieden heeft qua natuur, recreatie, kunst, cultuur, horeca en historie. Dat hebben Harderwijk en Hierden allemaal te bieden.

Opstaan

Wij maken de transitie naar een economie van genoeg, waarin wij op een verantwoorde wijze genieten en gebruik maken van al het moois dat de wereld te bieden heeft. Een economie die kwaliteit toevoegt, in plaats van eenzijdig te focussen op meer. Onze ondernemende en creatieve gaven en talenten geven wij de ruimte, terwijl wij tegelijkertijd voluit invulling geven aan de opdracht om goed voor de aarde en de samenleving te zorgen. Wij zijn voor een lokale economie, binnen ecologische grenzen en zonder uitbuiting. Het werk van maatschappelijk betrokken bedrijven en mensen is daarvoor onmisbaar in een vitale lokale economie.

Aanpakken

De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente die problemen aanpakt. Daarom zijn de zaken die wij willen, geformuleerd als een opdracht aan het gemeentebestuur.

De basis op orde

- Koop duurzaam, lokaal en eerlijk in. De gemeente geeft het goede voorbeeld bij inkoop en stelt deze eisen ook in aanbestedingen van goederen en diensten.
- Richt één centraal ondernemersloket in als duidelijk aanspreekpunt.

- Verminder regeldruk voor ondernemers.

Sociale werkgelegenheid

- Stimuleer sociale ondernemers die mensen met afstand tot de arbeidsmarkt werk bieden.
- Creëer meer stage- en leerwerkplekken voor jongeren, vooral voor jongeren met een achterstand op de arbeidsmarkt.

Duurzame economie

- Stimuleer bedrijventerreincoöperaties en Bedrijven Investeringszones (BIZ) om kennis, inkoop en energie te delen en sterke samenwerking te creëren.
- Ondersteun kenniskringen voor ondernemers om samen te leren over energietransitie, energiebesparing, energie delen en circulariteit en oplossingen te bedenken voor uitdagingen als netcongestie.
- Verbeter bereikbaarheid van bedrijventerreinen met goede OV-opties en voldoende laadplekken voor elektrische voertuigen.
- Geef ruimte aan circulaire ondernemers en richt samen een grondstoffendepot en circulaire bouwmarkt in voor hergebruik van materialen.

Recreatie en toerisme

- Investeer in kwaliteit boven kwantiteit: Versterk lokale recreatievoorzieningen en stimuleer duurzaam toerisme samen met Heerlijk Harderwijk.
- Verbeter fiets-, wandelpaden, vooral in bosgebieden.
- Creëer een rolstoelvriendelijk wandelpad in het Strokelbos.
- Stel een Beeldkwaliteitsplan op om invalsroutes naar Harderwijk te verbeteren;

Levendige binnensteden en vitale winkelcentra

- Creëer aantrekkelijke winkelgebieden met aandacht voor leefbaarheid, sociale veiligheid en een divers aanbod.
- Pak leegstand in de binnenstad actief aan, stimuleer doorstroom naar begin van de Donkerstraat.
- Investeer blijvend in de wijkwinkelcentra door combinaties van winkels, zorg, horeca en maatschappelijke functies.
- Breid het aantal fietsparkeerplekken uit. Plaats in het hoogseizoen extra, tijdelijke, parkeerplekken voor fietsen in de omgeving van de boulevard.
- Verruim de tijden van de zondagsopenstelling niet.

Hoofdstuk 6.

Harderwijk goed doorgeven

Wij willen zorgvuldig omgaan met Gods schepping en een duurzame toekomst voor iedereen. Daarom kiezen wij voor duurzame energie, klimaatmaatregelen, natuurherstel en hergebruik van materialen om te bouwen aan een stad die leeft in balans met wat de aarde kan dragen

Aandacht

We hebben *de natuur* ontvangen; niet voor winstbejag maar voor het léven van de *mens* en alle soorten *dieren en planten*.

Door te wandelen, van de wolkenlucht te genieten, te tuinieren, een vogel of een insect te bestuderen raak je onder de indruk van de schoonheid van *Gods schepping*.

Wij willen dit stukje aarde met zorg doorgeven aan onze *kinderen, kleinkinderen en de volgende generaties*.

Opstaan

Duurzaamheid gaat niet alleen om het hier en nu, maar ook om elders en later. We moeten rekening houden met de gevolgen van ons handelen voor toekomstige generaties en mensen wereldwijd. Onze drang naar meer brengt het natuurlijke evenwicht in gevaar en vervuult de aarde.

Voor de ChristenUnie is zorgvuldig omgaan met Gods schepping een opdracht. Als samenleving moeten we het kwetsbare beschermen; waar nodig grijpt de overheid in. We maken ons zorgen over klimaatverandering en zetten ons in om de menselijke impact te beperken, natuurgebieden te beschermen en ons land klimaatbestendig in te richten. Herstel van natuur en biodiversiteit is een expliciet doel.

ChristenUnie Harderwijk wil een energieke, circulaire, biodiverse en klimaatbestendige stad. Daarom werken we aan:

- duurzame energieopwekking en -gebruik om opwarming te voorkomen;
- afvalbesparing, reparatie en hergebruik van materialen;
- vergroening en versterking van natuurgebieden;
- een leefomgeving die bestand is tegen wateroverlast, hittestress, droogte en bosbranden.

Rechtvaardigheid staat voorop: de transitie moet eerlijk, haalbaar en betaalbaar zijn. We beschermen de natuur in Harderwijk en Hierden, want Gods schepping heeft waarde in zichzelf. Samen met inwoners en ondernemers zoekt de gemeente naar oplossingen voor energie, vergroening en waterberging. Doel: een toekomstbestendige leefomgeving, niet een woud aan regels.

Zo geven we Gods schepping leefbaar door aan volgende generaties.

Aanpakken

De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente die problemen aanpakt. Daarom zijn de zaken die wij willen, geformuleerd als een opdracht aan het gemeentebestuur.

Schone energie van ons

- Geef kansen aan inwonersinitiatieven en steun lokale energiegemeenschappen en de energiecoöperatie Endura.
- Werk samen met woningcorporaties, Endura, Zorgdat, diaconieën en andere maatschappelijke partners om mensen in energiearmoede te ondersteunen.
- Zoek creatieve oplossingen voor netcongestie en energietransitie, bijvoorbeeld groepscontracten of buurtbatterijen; werk samen met ondernemers, energiecoöperaties en experts in pilotprojecten.
- Bouw samen met Endura drie windmolens op Lorentz om Harderwijk en Hierden om te voldoen aan onze duurzaamheidsdoelen.

Duurzame huizen

- Help inwoners met lage inkomens bij het treffen van kleine energiebesparende maatregelen;
- Start een campagne om het gebruik van hybride warmtepompen te stimuleren; een goede tussenstap naar aardgasvrij.
- Richt een Cv-ketelbank op voor hergebruik van ketels bij overstap naar warmtepompen.
- Open een VvE-loket met advies en procesbegeleiding voor verduurzaming van appartementencomplexen.

Kansen voor de natuur

- Zorg voor meer bomen. Plant meer bomen dan er gekapt worden.
- Koop zoveel mogelijk lokaal en/of biologisch (gecertificeerd duurzaam) inheems plantgoed in.
- Veranker bescherming van natuurgebieden in omgevingsbeleid en plannen;
- Behoud volkstuinen; goed voor gemeenschap en biodiversiteit.

Omgaan met extreem weer

- Ondersteun inwoners bij het klimaatbestendiger maken van tuinen
- Maak klimaatadaptatie de norm in bouwprojecten en openbare ruimte; gebruik wadi's en slimme oplossingen voor waterafvoer op pleinen.
- Vervang verharde parkeerplaatsen door halfverharding zonder verlies van toegankelijkheid.
- Stel samen met ondernemers op Lorentz en andere bedrijventerreinen een plan op om versteende gebieden geschikt te maken voor waterberging.

Van afval naar grondstof

- Kies voor het duurzaamste, goedkoopste, eerlijkste en gemakkelijkste afvalstelsel: nascheiding van PMD (plastic, metaal en drinkverpakkingen) en betalen op basis van het gewicht.
- Voer zo snel mogelijk betalen per kilogram in op de milieustraat om inwoners te helpen afval goed te scheiden bij de bron en zwerfafval te voorkomen.
- Informeer inwoners duidelijk en concreet over voorkomen, scheiden en hergebruiken van afval.
- Pak zwerfafval aan.
- Geef ruimte aan circulaire bedrijvigheid zoals recycling, repair-café's en kringloop;
- Realiseer met prioriteit een circulair ambachtscentrum met functies van milieustraat, kringloopwinkel, reparatiewerkplaats, onderwijs en sociaal domein om materialen langer in gebruik te houden en storten/verbranden te voorkomen.

Hoofdstuk 7.

Bereikbaar (in) Harderwijk

Mobiliteit verbindt mensen. Het moet zo veilig, schoon en duurzaam mogelijk zijn.
Wij geven voorrang aan lopen, fietsen en openbaar vervoer, en creëren toegankelijke routes in groene wijken voor iedereen.

Aandacht

Voetgangers en **fietsers** kiezen vaak bewust voor de gezondste en groenste manier van verplaatsen. Tegelijk zijn ze de meest kwetsbare verkeersdeelnemers.

Jongeren en **ouderen** beschikken minder vaak over een eigen auto en zijn dus vaker aangewezen op bus en trein.

Harderwijk en Hierden groeien en krijgen meer **inwoners**. De voorzieningen voor (openbaar) vervoer over langere afstanden, moeten meegroeien, om werk, familie en vrienden, (mantel)zorg of voorzieningen bereikbaar te houden.

Deelmobiliteit is populair, maar niet voor **iedere inwoner** even gemakkelijk bereikbaar. Denk bijvoorbeeld aan **mensen met een laag inkomen**, **beperkte digitale vaardigheden** of een **fysieke beperking**.

Inwoners willen graag dat straten aantrekkelijker en veiliger worden ingericht en er meer ruimte vrijkomt voor een groene en gezondere leefomgeving.

Ondernemers willen goede bereikbaarheid en betaalbare parkeerruimte voor hun **gasten** en **klanten**.

Opstaan

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar, om te werken, elkaar te ontmoeten of voor elkaar te zorgen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat wij daarbij zorgen voor onze leefomgeving. Goede wandel- en fietspaden, deelmobiliteit, openbaar vervoer en wegen zijn nodig. De ChristenUnie mensen wil stimuleren om steeds de gezondste en duurzaamste variant te kiezen.

Meer dan de helft van de verplaatsingen gebeurt op korte afstand. Daarom krijgt langzaam verkeer in Harderwijk voorrang. Dit maakt onze woonomgeving leefbaar, veilig en duurzaam. Daarbij houden wij rekening met mensen met een beperking, door een toegankelijke omgeving te creëren voor iedereen.

De ChristenUnie wil naar schoner vervoer, waarbij lopen, fietsen en openbaar vervoer het belangrijkste is. Daarom kiezen wij voor het STOMP principe: Eerst Stappen (te voet), dan Trappen (fiets), dan Openbaar vervoer, dan *Mobility-as-a-Service* (deelmobiliteit of MaaS) en vervolgens pas de Personenauto.

Wij investeren in sociaal veilige wandel- en fietsroutes. Ook willen wij snelle, frequente en rechtstreekse bus- en treinverbindingen. De gemeente Harderwijk is (samen met provincie en Rijk) verantwoordelijk voor infrastructuur van hoog niveau.

Aanpakken

De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente die problemen aanpakt. Daarom zijn de zaken die wij willen, geformuleerd als een opdracht aan het gemeentebestuur.

Verkeersveiligheid

- Maak verkeer veiliger voor voetgangers en fietsers.
- Verlaag op verkeersonveilige wegen en in woonwijken de maximumsnelheid in de bebouwde kom naar 30 km/u. Creëer meer woonerven met 15 km/u en behoud 50 km/u op verbindingswegen.
- Zorg voor veilige loop- en fietsroutes naar scholen en richt schoolomgevingen veilig in met een maximumsnelheid van 15 km/u. Stimuleer ouders en leerlingen om niet met de auto te komen.

Voetgangers stappen

- Richt de openbare ruimte overal toegankelijk in.
- Plaats voldoende bankjes langs wandelpaden naar openbare voorzieningen, zodat mensen die minder goed ter been zijn kunnen rusten en elkaar ontmoeten.
- Plan extra ommetjes en klompenpaden.

Fietsers trappen

- Stel een fietsvisie op en pak gevaarlijke punten in de stad integraal aan, zodat Harderwijk een echte fietsstad wordt. Besteed extra aandacht aan veiligheid rondom rotondes en oversteekplaatsen.
- Leg doorfietsroute F28 aan van Amersfoort naar Zwolle in samenwerking met provincie en buurgemeenten.
- Zorg voor vlotte doorstroming op hoofdroutes met aparte of losliggende fietspaden en fietsstraten; verwijder paaltjes en drempels waar mogelijk.
- Behoud de boulevard voor fietsers. Het is onderdeel van een belangrijke verbindingroute. Kijk naar tijdelijke markering van gescheiden fiets- en voetgangersstromen in het hoogseizoen.
- Ontwerp nieuwe wijken fiets- en kindvriendelijk met sociaal veilige verbindingen tussen wijken.

Openbaar vervoer

- Verbeter bus- en treinverbindingen naar Amersfoort, Utrecht, Apeldoorn, Zeewolde en Lelystad.
- Zorg voor een goede verbinding vanuit elke woonwijk naar het station.
- Zorg voor snelle aanleg van de keerlus.

Auto en vrachtverkeer

- Trek de Tweede Parallelweg door naar de Zuiderzeestraatweg.
- Verbeter de doorstroming op hoofdwegen om Harderwijk bereikbaar te houden voor inwoners en bedrijven.
- Breid het aantal laadpalen uit volgens de NAL-norm en plaats slimme laadpalen die elektrische auto's als buffer in het elektriciteitsnetwerk gebruiken.
- Ga verder met het autoluw maken van de binnenstad in samenspraak met de bewoners en ondernemers.

Parkeren

- Beloof geen gratis parkeren. Parkeervoorzieningen kosten geld, dus parkeren is niet gratis. Ook niet in de binnenstad.
- Houd de boulevard autovrij. De boulevard is voor voetgangers en fietsers, niet voor auto's en parkeren.
- Monitor de druk op parkeervoorzieningen in woonwijken en betrek inwoners bij oplossingen.

Hoofdstuk 8.

Een veilig en gastvrij Harderwijk

In een vitale, weerbare samenleving staan omzien naar elkaar en respect voor verschillen centraal. De gemeente koestert gedeelde waarden, overbrugt verschillen en biedt opvang voor wie in nood is.

Aandacht

Iedereen moet zich in Harderwijk en Hierden veilig voelen. Wij willen geen verhalen van **vrouwen** die worden nagefloten of lastiggevallen worden en zich op straat of in het uitgaansleven niet veilig voelen.

Ook kunnen **ouderen** voelen zich onveilig voelen in hun eigen buurt als ze alleen of in het donker langs hangplekken lopen of fietsen. Ook horen wij steeds meer incidenten over babbeltrucs of internetoplichters.

Jongeren zijn kwetsbaarder voor verslaving aan drank, drugs, roken, vaperen, gokken. De verleiding van makkelijk veel geld verdienen, lokt jongeren in de criminaliteit.

Vluchtelingen die wij opvangen, zoeken een veilige plek om hun leven weer op te bouwen. Veel **vrijwilligers** uit kerken steken de handen uit de mouwen om ze te laten inburgeren.

Omwonenden van opvanglocaties ervaren soms overlast en onveiligheid of maken zich zorgen over de toekomst van en de veiligheid in hun buurt.

Opstaan

De ChristenUnie zet zich in voor het behoud van goede publieke voorzieningen en een vitale samenleving, waarin omzien naar elkaar de ruimte krijgt. Wij willen een samenleving waarin wij met respect zoeken naar mogelijkheden om verschillen te overbruggen. Wij spreken ons uit tegen radicalisering en discriminatie.

Wij willen dat de overheid de gedeelde waarden en geschiedenis van onze samenleving uitdraagt en koestert. Wij nemen onze verantwoordelijkheid in de opvang van asielzoekers en vluchtelingen. Wij zijn een land van vrijheid, verantwoordelijkheid en recht.

Aanpakken

Fysieke en sociale veiligheid

- Richt de openbare ruimte zo in dat iedereen zich veilig voelt in de openbare ruimte.
- Geef extra aandacht aan sociale veiligheid voor vrouwen en meisjes, in de publieke ruimte, bij verenigingen en op scholen.
- Vergroot beschikbaarheid, bereikbaarheid en zichtbaarheid van de politie op straat én online.
- Geef aanpak van overlast prioriteit.
- Handhaaf met Oud & Nieuw het landelijke vuurwerkverbod dat van kracht is vanaf de jaarwisseling '26/'27. Communiceer positief en actief met inwoners en ondernemers.

- Zorg voor een mooie drone- of laserlichtshow als alternatief voor vuurwerk.
- Investeer in het programma weerbaarheid en bereid inwoners voor op calamiteiten.

Drank- en drugsgebruik en gokken

- Geen uitbreiding van het aantal coffeeshops en casino's.
- Normaliseer drugsgebruik niet.
- Handhaaf de leeftijdsgrens voor alcohol strikt met een helder handhavingsbeleid; werk samen met scholen, ouders, verslavingszorg, horeca, politie en sportverenigingen.

Prostitutie en mensenhandel

- Voer ontmoedigingsbeleid voor prostitutie; geen bordelen of seksinrichtingen in Harderwijk en Hierden
- Houd thuisprostitutie verboden; deze onttrekt zich aan toezicht en vergroot risico op seksuele uitbuiting.
- Behoud de aandachtsfunctionaris mensenhandel voor coördinatie binnen het netwerk van politie, GGD en andere organisaties.

Ondermijning

- Houd toezicht en handhaving op illegale bewoning van vakantieparken en campings;
- Betrek inwoners actief bij het herkennen en melden van (vermoedens van) ondermijnende activiteiten.
- Maak ondernemers en eigenaren van bedrijfspanden weerbaar tegen invloeden vanuit criminele hoek. Zorg dat ze weten waar ze vermoeden, beïnvloeding of bedreigingen kunnen melden en acteer actief op meldingen.

Hoofdstuk 9.

Een betrouwbare overheid

Een betrouwbare gemeente staat naast mensen en bouwt samen met inwoners aan een rechtvaardige, verbonden samenleving. Iedereen doet mee, ongeacht achtergrond, en de gemeente stimuleert ontmoeting, samenwerking en eenvoudige regels.

Aandacht

Onze **inwoners** verwachten een gemeente waar iedereen zich gezien en gehoord voelt. Een gemeente waar geluisterd wordt naar en gepraat wordt met **iedereen**. Die de oren niet laat hangen naar de hardste roepers, maar juist ook naar **mensen die zich niet hardop uitspreken**.

Soms weten mensen niet wat ze moeten doen na het lezen van woorden als inkomenstoets, huishoudinkomen of inkomensgrens. *“Ik kreeg brieven met heel moeilijke woorden. Ik begreep er niks van. Toen maakte ik de brieven van de gemeente gewoon niet meer open”*, vertelde een **inwoner met een uitkering**. En dat kan uiteraard tot grote problemen leiden.

Groepen **inwoners**, **verenigingen**, **ondernemers** of **maatschappelijke organisaties** met een goed idee hebben soms het gevoel vast te lopen bij de gemeente.

Opstaan

Wij willen een betrouwbare, open en transparante gemeente die eerlijk handelt en haar inwoners recht doet. De gemeente moet zorgen voor (digitale) veiligheid en criminaliteit krachtig aanpakken.

Wij willen een gemeentebestuur dat een partner is van de samenleving. Het verbindt, waardeert en ondersteunt initiatieven van inwoners en organisaties, en verlaagt drempels. Het handelt eerlijk en doet recht aan alle inwoners en gasten. Bovendien is de gemeente een vangnet voor wie het zelf niet redt.

Democratie en rechtsstaat beschermen begint lokaal. Deze tijd heeft verstandige en integere politici nodig. Politici die werken vanuit idealen, maar ook kunnen samenwerken met andersdenkenden. Die kiezers niet naar de mond praten, maar het eerlijke verhaal vertellen en opstaan voor rechtvaardigheid en hoop. Ook als het moeilijk wordt. Voor de ChristenUnie is politiek geen machtsspel of theater, maar een opdracht om het goede te zoeken voor al onze inwoners. Daar zijn we ook op aanspreekbaar.

De (lokale) media hebben een belangrijke rol bij het verkleinen van de kloof tussen overheid en samenleving. Wij vinden het belangrijk dat de regionale media geworteld is in de Harderwijkse samenleving.

Aanpakken

De ChristenUnie zet zich in voor een gemeente die problemen aanpakt. Daarom zijn de zaken die wij willen, geformuleerd als een opdracht aan het gemeentebestuur.

Een overheid die te vertrouwen is

- Geef bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente hoge prioriteit.
- Investeer in goede relaties met inwoners, blijf wijkwethouders en wijkmanager inzetten.
- Respecteer termijnen, afspraken en reageer actief op initiatieven.
- Luister zonder oordeel naar inwoners en ondernemers.

Inwoners- én overheidsparticipatie

- Betrek inwoners zo vroeg mogelijk bij beleidskeuzes en grote ontwikkelingen, zodat hun ideeën en belangen meewegen in de besluitvorming. Geef duidelijkheid over het proces en het niveau van invloed.
- Voer geen besluitvormend referendum in. Gekozen volksvertegenwoordigers vormen de basis van onze democratie.
- Benader initiatieven van inwoners vanuit een positieve grondhouding: “ja, mits...”.

Discriminatie en racisme

- Tolereer geen discriminatie of racistische uitingen in de openbare ruimte. Handhaaf strikt.
- Zorg voor een herkenbare en diverse overheid; gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie moeten variatie hebben in leeftijd, gender en achtergrond.
- Gebruik in communicatie vanuit de gemeente woorden en beelden waarin alle inwoners zich herkennen.

Communicatie

- Communiceer duidelijk en eenvoudig (taalniveau B1), zodat inwoners gemeentelijke informatie goed begrijpen, bijvoorbeeld op de website en in brieven.
- Publiceer berichten over aanvragen en besluiten, zoals vergunningen en wijzigingen van het Omgevingsplan, niet alleen digitaal maar ook in lokale papieren media.
- Zorg dat inwoners naast de digitale weg altijd terecht kunnen bij een fysiek loket met hun vragen.

Media

- Behoud goede voorzieningen voor lokale media zodat deze hun rol kunnen vervullen.
- Behoud subsidie voor Veluwe FM.
- Versterk de zichtbaarheid en positionering van het politieke proces in de media.

Hoofdstuk 10. Financiën op orde

Goed omgaan met de samenleving en de schepping door verantwoordelijk om te gaan met de financiële middelen van inwoners en gemeente.
Daarbij past zorgvuldigheid en een vooruitziende blik:
we zijn niet alleen bezig met vandaag maar ook met de toekomst.

Aandacht

Onze *inwoners* verwachten dat we zorgvuldig omgaan met het geld dat ons is toevertrouwd en dat we het inzetten voor het algemeen belang.

Opstaan

Voor de ChristenUnie is rentmeesterschap een belangrijk uitgangspunt in het beheren van financiën. We voelen ons verantwoordelijk om goed om te gaan met de samenleving en de schepping. Daarbij past zorgvuldigheid en een vooruitziende blik. Daarom investeren we in duurzame oplossingen en reserveren we geld voor mindere tijden. En als de kosten van de gemeente stijgen of we moeten bezuinigen, dan zijn we daar eerlijk over.

Met belastinggeld moeten we zorgvuldig omgaan, we gebruiken het niet voor politieke profilering of prestigeprojecten. We begroten realistisch en doen niet aan 'financieel wensdenken' doen. Om voorzieningen in de gemeente op peil te houden kunnen we financieel meer vragen van mensen die meer ruimte hebben en minder van hen die minder hebben. We leggen onze keuzes altijd uit.

Aanpakken

Financieel beleid

- Hanteer als uitgangspunten: *“de gebruiker/vervuiler betaalt”*.
- Dek structurele uitgaven met structurele middelen, niet met incidentele meevallers.
- Maak gemeentelijke dienstverlening (heffingen, vergunningen en leges) zo veel mogelijk kostendekkend.
- Wees duidelijk over stijgende kosten en laat inwoners meedenken over manieren om kosten te drukken.

Bezuinigingen

- Houd bij bezuinigingen rekening met kwetsbare inwoners; behoud zorg, veiligheid, natuur en bestaande voorzieningen zoveel mogelijk.
- Bied maatwerk voor mensen met weinig financiële draagkracht.

Lokale belastingen

- Beperk de stijging van lokale belastingen. Ga als uitgangspunt niet verder dan trendmatige verhoging; sta stijging alleen toe als het niveau van voorzieningen in gevaar komt.
- Schaf de hondenbelasting niet af. Geef de inkomsten van de hondenbelasting alleen uit aan hondenbeleid en voorzieningen voor honden.

Vastgesteld door de [leden van de ChristenUnie Harderwijk](#) in de vergadering van 19 januari 2026

